

Stanowisko nr 2/21
Sejmiku Województwa Mazowieckiego
z dnia 23 lutego 2021 r.

w sprawie uwag do projektu Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce

Odnosząc się do programowania polityki spójności na lata 2021-2027 w Polsce i na obszarze województwa mazowieckiego, Sejmik Województwa Mazowieckiego z zadowoleniem przyjął informację o włączeniu regionu Mazowieckiego regionalnego do Programu: Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 (Program Polska Wschodnia+) oraz o realizacji programu regionalnego dla obu regionów NUTS 2 województwa: Warszawskiego stołecznego oraz Mazowieckiego regionalnego.

Jednakże w odniesieniu do rozpoczętych 18 stycznia br. konsultacji społecznych projektu Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności na lata 2021-2027 w Polsce, Sejmik Województwa Mazowieckiego wnosi następujące uwagi do przedmiotowego dokumentu.

W projekcie Umowy Partnerstwa nie przedstawiono algorytmu podziału środków Unii Europejskiej na programy regionalne dla poszczególnych województw.

Na skutek interwencji Samorządu Województwa Mazowieckiego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej udostępniło regionom bardziej szczegółowe informacje na temat algorytmu podziału środków na programy regionalne. Sejmik zauważa, że z nieznanymi przyczynami ww. algorytmem objętych zostało 16 z 17 jednostek NUTS 2: regiony słabiej rozwinięte i przejściowe, pominięty został region lepiej rozwinięty – Warszawski stołeczny.

Zgodnie z propozycją zawartą w Umowie Partnerstwa region Mazowiecki regionalny ma otrzymać w ramach programu regionalnego kwotę 1 558 mln euro. Kwestią budzącą kontrowersje jest kwota alokacji przyznana dla regionu Warszawskiego stołecznego, wynosząca 157 mln euro, z czego 111,5 mln euro w ramach programu regionalnego, a pozostałe 45,5 mln euro w ramach krajowych programów operacyjnych, co oznacza - w zestawieniu z płatnościami w perspektywie finansowej 2014-2020 – zmniejszenie dostępnych środków o ok. 90%. Tak niewielka alokacja nie pozwoli na wykorzystanie możliwości regionu Warszawskiego stołecznego, w którym koncentruje się 30% krajowego potencjału innowacyjnego i 650 tys. działających przedsiębiorstw. Sejmik Województwa Mazowieckiego podkreśla, że odpowiednie wsparcie dla regionu Warszawskiego stołecznego jest niezbędne do realizacji celów polityki spójności na lata 2021 - 2027 w obszarze CP 1 i 2 oraz optymalnego rozwoju całego Mazowsza i Polski.

Sejmik Województwa Mazowieckiego zwraca również uwagę, że zaliczenie regionu Warszawskiego stołecznego do najlepiej rozwiniętych regionów UE ma jedynie charakter statystyczny, wynikający z pozycji stolicy województwa mazowieckiego, tj. Warszawy, będącej jednocześnie stolicą całego kraju. Należy pamiętać, że na region Warszawski stołeczny składają się podregion miasta Warszawa oraz dwa podregiony NUTS 3: warszawski zachodni i warszawski wschodni, które mają znacząco niższy poziom rozwoju. Tak więc potencjał ludnościowy i społeczno-gospodarczy obszaru NUTS 2 Warszawskiego stołecznego jest wewnątrznie bardzo zróżnicowany i dlatego alokacja środków dla tego regionu musi prowadzić do wyrównania tych dysproporcji. W przeciwnym razie, rozwój społeczno-gospodarczy biedniejszej części regionu Warszawskiego stołecznego zostanie zahamowany, albo wręcz obserwowana będzie dywergencja i pogłębiające się nierówności pomiędzy Warszawą i otaczającymi ją powiatami. W tej sytuacji optymalnym rozwiązaniem jest odpowiednie wykorzystanie i zastosowanie tzw. mechanizmu elastyczności, zawartego w art. 105 projektu rozporządzenia ogólnego. Mechanizm ten był już wykorzystywany w perspektywie finansowej 2014-2020. Sejmik Województwa Mazowieckiego podkreśla, że rozwój całego regionu, dzięki środkom europejskim dostępnymi w perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2021-2027 jest sprawą priorytetową.

Sejmik Województwa Mazowieckiego zgłasza również zastrzeżenia do utworzonej rezerwy o wartości ponad 7 mld euro, stanowiącej 25% alokacji dla programów regionalnych. Kwota ta została przeznaczona do rozdysponowania na późniejszym etapie przez stronę rządową, co bez wskazania zasad i kryteriów podziału może rodzić ryzyko uznaniowości.

Koniecznym jest również, w ocenie Sejmiu Województwa Mazowieckiego, uwzględnienie w treści Umowy Partnerstwa zastosowania, podobnie jak w bieżącej perspektywie finansowej, dodatkowego współfinansowania z budżetu państwa. Ma to szczególne znaczenie dla beneficjentów z terenów o niższych wskaźnikach rozwoju społeczno-gospodarczego. Dodatkowo Sejmik Województwa Mazowieckiego apeluje o uruchomienie na obszarze regionu Warszawskiego stołecznego, kompensującego wsparcia z budżetu państwa dla najuboższych ekonomicznie beneficjentów, tak aby poziom dofinansowania był równy wsparciu na obszarach słabiej rozwiniętych.

Kwestią wymagającą doprecyzowania w Umowie Partnerstwa jest również umożliwienie realizacji inwestycji, w tym kluczowych projektów dużej skali z zakresu mobilności miejskiej (metro, kolej regionalna i metropolitalna, trasy tramwajowe, autobusy niskoemisyjne) na obszarze regionu Warszawskiego stołecznego ze środków Funduszu Spójności, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

W kontekście powyższych argumentów Sejmik Województwa Mazowieckiego apeluje do Pana Premiera Mateusza Morawieckiego o:

- zlikwidowanie rezerwy w wysokości ponad 7 mld euro, która miałaby zostać rozdysponowana na późniejszym etapie i przydzielenie z tych środków 1 mld euro dla regionu Warszawskiego stołecznego, w tym 500 mln euro w ramach programu regionalnego i 500 mln euro w ramach programów krajowych współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (tj. wykorzystanie tzw. mechanizmu elastyczności). Pozostałe środki ze zlikwidowanej rezerwy powinny zostać rozdysponowane pomiędzy regiony, na podstawie uzgodnionego algorytmu podziału wszystkich środków;
- wprowadzenie szerokiego zastosowania dodatkowego współfinansowania z budżetu państwa dla projektów realizowanych w latach 2021-2027, w tym kompensującego spadek intensywności wsparcia Unii Europejskiej w najuboższych rozwiniętych obszarach regionu Warszawskiego stołecznego;
- umożliwienie realizacji inwestycji na obszarze regionu Warszawskiego stołecznego ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, w tym kluczowych projektów z zakresu transportu, w tym w szczególności mobilności miejskiej (metro, kolej regionalna i metropolitalna, trasy tramwajowe, autobusy niskoemisyjne i in.) oraz poprawy jakości środowiska;
- wypracowanie przy udziale regionów oraz partnerów społeczno-gospodarczych mechanizmów przeciwdziałających kryzysowi gospodarczemu spowodowanemu sytuacją epidemiczną;
- wskazanie w Umowie Partnerstwa, kwot alokacji funduszy strukturalnych dla regionu Warszawskiego stołecznego, zarówno na poziomie regionalnym, jak i poziomie centralnym, w ramach programów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.

**Przewodniczący Sejmiu
Województwa Mazowieckiego**

Ludwik Rakowski